

لەگەل ئەو ھەموو گەندەلێهەدا خەریکە بێدەنگی شارەکەم دەخنکێنیت !!!

دلزار ھەسەن

dlzarhessen@yahoo.com

دەمێکە بەنیازم قسەیک لەبارەى گەندەلێهە بکەم ، ھەرچەندە ناوھ ناوھ سەرچەمی ئەو وتار و باس و لێدوانانەم دەخویندەووە گوێ لێدەبوو کە لە رووپەری رۆژنامەو کەنالە ئاسمانی و تەلەفزیۆن و رادیۆکانی ناوھخۆ و رۆژنامە ئەلیکترۆنیەکانەو بەشیوەیەکی بەربلاو دەنووسران و باسدەکران لەھەریەکیک لەو باسانەشدا دۆنیایەک راستی و دۆنیایەک نیازخراپی لەدواوەیاندا ھەستی پێدەکرا ، ھەبوو لەسەر گەندەلێ دەیخویندو خۆشی ھەگبەکەى خالی بوو لەنیازپاکى و دەستپاکىو ، بەلام ئەفسوس ھەر ئەو پیاو گەندەلێنە وەك دەم راستیک پیاوچاک ئاسا بەرووی گەندەلێهە ھەلدەزنین !!!

بەھەر حال نامەوێت قسە بەکەس بپریم و بازاری کەس بشکێنم بابۆخۆیان بیلین و قسەیکیش ئەگەر بۆ نیفاقیش بێت لەبارەى گەندەلێهەو بابیکەن ، چونکە قسە کردن لەسەر گەندەلێ پێویستیەکی رۆژانەییەو ھەر کەس و لایەن و گروپیک بیکات دواجار دەبێتە ھۆی کردنەوێ دەرگا بەرووی راستەقینەیک ئەمیش بوونی گەندەلێهە لە نیو وڵاتدا ، کاتیکیش ھەست بە وجودی ئەمە کرا ئیدی ئەم بابەتە ناتەندروستە دەبێت بەبەشیک لە ئاگایی خەلک و ئەمانیش ھەر چۆنیک بێت گەندەلێ بەھەموو فەزاکانیەو لەحالی ئیستادا کۆمەلگای ئیمەى تەنیووە دەزگا حکومی و حزبی و ئیداریەکانیشمان لە کوردستان لەسایەى ئەو گەندەلێهەدا تووشی بە تووشی داروخانی ئابووری و کۆمەلایەتی و سیاسی و ئەخلاقى بوو . مومکین نییە ئەو تەوژمە ناتەندروستیەش کە گەندەلێ لەگەل خۆیدا ھیناویەتی وا بە ئاسانی بە ئیمە مانان قەلاچۆ بکریت ، مەگەر ئیمەى رۆژنامە نووس و نووسەران تەنھا قەلەم بەدەستیك و ھۆکاریك بین بۆ دەرختنی رووی راستی ئەو گەندەلێهەى کە لە کوردستاندا ھەییە ، بەلام وەك رۆژنامەنووسە ھاوکارەکەم وتەنى : (دراکندن و قسەلەسەر کردنی ئەو گەندەلێانە لەبێدەنگبوون و کپکردنەوێ سەد قات باشترە) منیش لو سۆنگەییەو برابووونم بە دەرختن و والا کردنی پۆخلەواتی دەسەلاتداران لەو وتارەمدا ھەول دەدەم قسەیک تەنھا بۆ میژوو بۆ دۆنیای گەندەلێ لە کوردستان و بەتایبەتی لەشاری ھەولێردا کەخۆم لەناویدا دەژییم بکەم ئیدی مەبەستم لەو باسەش بۆئەوھە بەدەسەلاتدارانی ھەولێر بلییم بێدەنگبوونی ئیمە لەراست گەندەلێهەکاناندا بازووی ستەمکاریتانی بەھێزتر کردوووە ئەم بەدەنگھاتنەش ئەگەر لەبەرانبەریدا نەبمە قوربانی ئەو لەو وتارەمدا دەتانخلیسکێنم بەسەر کەرامەتی ئەو شارەدا کە بەداخەو نەتانپاراست ! !

دیارە قسەکردن لەسەر دیاردەى گەندەلێ بەپێی لۆژیکی زانستی کۆمەلناسی و مرۆفناسی و دیاردەناسیەو ھەلگری شروۆفەییەکی میتیۆدیانە بەخۆیەو ھەلدەگریت لە ئاست لێدوانمان لەسەر گەندەلێدا ، بەلام من ھەول دەدەم لەو باسەدا بە رووخست وەرگرتن لە دۆنیای زانستدا ئەمجارە بەزمانی بازار دیدی خۆم لەسەر گەندەلێ شیبکەمەو ، چونکە ئەو گەندەلێهەى ئیستا لەواقیعی ئیداری و کۆمەلایەتی ئیمەدا بوونی ھەییە و لەنیو کایەکانی کۆمەلگادا پەیرەو دەگریت بیگومان کلتوووری بازار خولقاندووویەتی و بەپێچەوانەى مۆدێرنەکانەو ھەش دەلییم ئەم واقیعی ھەولێر راستە دەرھاویشتەى دۆنیای مۆدێرنیتەییە بەلام بە دیو بەر بەریەکەى ! ! !

ھەلبەتتە لەو ھەبا باسنىڭدا پىيوست دەكات لە جىڭگاي ھەموو زاراۋە زانستى و فىكىرى و مەعرىفيەكاندا وشەى (بەر بەر يان بەر بەرىيەت) بۇخوئىندەن ھەى ئەقلىيەتى دەسلەتدارانى ئىستاكەمان بەكارى بەينىن ، چونكە زمان و كلتورى بازارى ئىمە بەشدارە لە قبولگىردنى جۇرئىك لە تىگەشىتنى سەرشەقام و گەرەك و خىل و بنەمالە كە ناكىت تۇ بىت حىكايەتى فەيلەسوفان و رۇشنىران و وتەى بلىمەتانى بۇ بەينىتە ھە . ھەم لەبەر ئە ھەى ئەو پىاۋگەندەلەنە باۋەريان بە زمان و تىگەشىتنى دونىاي سەردەم نىيە ، ھەم خۇيان لەرووى پىكھاتەى فسىۋلۇژىيانە ھە دەراۋىشتەى دونىايەكن كە (180) پلە لەدوورى عەقل و مەعرىفەدا بەرھەم ھاتوون . بۇيە قسەگردن لەدونىاي ئەو پىاۋگەندەلەنە قسەگردنە لە دونىاي بەر بەرىيەت كەتەنھا مرۇقى دەردە ھەى مېژوو بەرھەم دەھىنئىت . راستە كۆمەلگاي ئىمە خەتەبارتىن كۆمەلگايە لەئاستى خۇيدا ، چونكە لە كەمترىن ھالەتدا ئۇف بۇ زامەكانى خۇشى ناكات كەرۇژانە دەسلەتداران دژ بەجەستەى ئەو ئەنجامى دەدەن . لىرەدا خەتەرترىن شتىك كە لە دايكوبوبىت لەنىو ئەو كۆمەلگايە زامدارەدا ئەو بىدەنگىيە كە لەدوای زامدار كىرنە ھە دىتە ئاراۋە ، لەبەر ئە ھەى برىندار كىردنى جەستە لەھەر بارىكدا بىت بىرپىز كىردنى شعورە لەئاست ھەستكىرن بەمرۇقبوون . بۇيە دىرژكىرنە ھەى ئەو زامە لە جەستەى ئىمەدا لەو كاتەدا پەرەى سەند كەئىمە مانان بەدىرئىزى شەرەكان بەبىدەنگى مائىنە ھە ، بەئى ھەمىشە بىدەنگ بووینە لەبەردەم بەھەدەرچوونى تەواۋى سەرۋەت و سامانى ولات كەلە دواى راپەرپىنە ھە بەشىكى ئاۋدىۋى سنوور كران و بەشەكەى دىكەشى چوۋە نىو گىرفانى بەرپىران . بىدەنگبووین و ئىستاش نەمانزانى شەرى ناوخۇ لەسەرچى بوو؟! پارەى برايم خەلىل بۇ كوى چو؟! ھەزاران گەنجيان لىكوشتىن و دونىايەك يادە ھەى قىزەونىان لا جىھىشتىن و ھەر بىدەنگبووین ، گەرەترىن شەر و خىانەت لەسەر ئەرزى نىشتىمان تاقىكرايە ھە ھەر بەبىدەنگى مائىنە ھە ، ھەست و نەست و خولياكانىيان بەھەدەر دابىن و لەچركە ساتىكى خوئىناۋىدا ھەموۋىيانىان زىندەبەچالگىرد و داخەكەم ھەر بىدەنگبووین !!! بەراستى ئەو پىاۋ گەندەلە راستى دەفەرموو كە دەگىووت: (قەيدى چىيە رۇلە ناترسىن لە مىللەت ئەوان لە ئىمە دەبوورن و نەخۇشى لەبىر چوونە ھەىان ھەىە) منىش پىت دەئىم ھەى پىاۋى گەندەل ھەرچەندە راستەكەىت بەلام تۇى كوشندەترىن بوونە ھەر لەنىو جەستەى ئىمەدا داماو داماو لە چاۋەنۋارى مەرگى خۇتداىت . بىدەنگى خەرىكە لەنىو خەيالەكانىشماندا رەگدا بوكتىت و نەھىلىت خەيالى جوانىش دروست بكەىن ، بىدەنگى تىكەل بە كلتورو شعورمان بوو . بۇيە دەئىم بىدەنگى گەندەلى بەرھەمدىنئىت و ھەر ئەمىش گەشەى پىدەكات ، بىدەنگى دۇرانى وىژدانە لەبەردەم زىاندا ، دۇرانى مرۇقە لەنىو كەپىنۋەى ترسنۇكىدا . لىرەدا بىدەنگى دەبىتە مەودايەك بۇ ترسنۇكى و ترسنۇكىش مەرگە لەنىو فەزاي گەندەلىدا ، گەندەلى ھەموو رۇژىك بەبەردەوامى مرۇقايەتى لەگەل خۇيدا دەكوژىت . گەندەلى ساتەكانى مەعرىفە ئەباتە ھە بەر دەم گەمەيەكى دۇراۋ و دۇراۋتر لە زەوقى قوماربازىك كە لەيەك چركەدا دونىايەك پىرۇژە لەنىو خەيالدا دەكوژىت . لىرەدا دەردەكەۋىت دونىاي ئىمە دونىايەكە لىۋانلىۋە لە گەندەلى ، لىتان ناشارمە ھە شارى ھەولپىر ئىستا بۇتە بازارىكى رەش بۇ پىاۋگەندەلەكان ھەر مەپرسە نەك خانوو نەك پارە كۆمپانىياۋ سەيارە شتى نايابى دونىا كام كچى جوانى شارەكەم ھەىە بۇخۇيان بردوۋىيانە . ھەولپىر نەك ھەر بۇتە قەندەھار و تىرۇرىست بەرھەم دىنئىت ، بەلكو بوۋتە قومارخانەيەكى گەرە و شەو نىيە چەندان بەرپىرس بەقەد پىرۇژەيەكى بىياز و تەواۋنەكراۋ دۇلار نەدۇرپىنئىت . شارەكەم پىاۋگەندەلى باشى لىھەلكەۋتە ھەىان بە ھىچ ياساۋ رىسايەك نىە تەنھا پارە دەناسن و تەنانت ئاگايان لە ژنەكانىشىان نەماۋە . من ئىستا لە شارەكەمدا بومەتە بىگانە و بىگانەش خاۋەن مائە ، شەقام و

گەرەك و شويىنە گەشت و گوزارپەكانى شارەكەم بەناوى بېگانە دەكرىت و وەك ئەوۋى جوامىر و ئەسل زادەكان لە قەيراندا بىت لە شارەكەمدا ، لەم شارەى مندا يەك روئيا بۇ بىنين ھەيە يەك دەم بۇ قسەكردن ھەيە و يەك دەست بۇ دەستلېدان ھەيە و يەك قاج بۇ رۇشتن ھەيە و بېگومان كەس لەدەرەوۋى ئەو ھەستانەوۋە نابىت بىر بىكاتەوۋە ، چونكە لە شارەكەى مندا يەك جۇرە ئەقل و يەك جۇرە بىنين ھەيە . نازانم ئەو شارەى من بۇ وای لېھاتوۋە سا گويم بۇ شلكەن ئەم حىكايەتەشتان لە برى كۆتايى وتارەكەم بۇ ئەگىرپمەوۋە لە بەرەوۋى من لەرەنگى دەسلتدارانى ھەولير كائەبومەتەوۋە زۇر بەبى ئەدەبانە بەبراكەمىان گوتبوو ئەو مۆلەتەى كە تۆ داواتكردوۋە بۇ دوكانەكەت لەبەر برا زمان درېژەكەت مۆلەتەكەت پېنادەين ، ئاى لەو ئاشتەيى كە پارتى و يەكيتى پىي دەنازىن ، لە شارېكدا تەنھا رەنگىك بەرقەرارەو رەنگەكانىتر نەياروۋ سەربەخۇكانىش لە دوورى دوورى شتە جوانەكاندا وینەيان دەكىشرىت . بەراستى سەيرە ھەر دوينىكە بوو لە كەنالە ئاسمانىەكەياندا كارمەند بويمە و ئەمپۇكەش لە بېگانە بېگانەترم دەدەن قەلەم ، نازانم روو لە كويىكەم شارەكەم لە چاوى خۆم خۆشتر دەووت بەلام بەربەريەكانى شارەكەم خەرىكە نامۆم دەكەن ، ھەرچەندا شار بۇ كەس بەجىناھىلەم و بپرواشم بە گۇران ھەيە ، بۇيە لە چاۋەنوارىدام بۇ ئەوۋى سەردەمى بىركردنەوۋە و ھۇشيارى بگەرپتەوۋە بۇ ناو شارەكەم و ھاۋلاتىەكانى رۇژوۋى بېدەنگى بشكىنن و زۇر بە راشكاوانە بەدەسەلتداران و پياو گەندەلەكان بلېن ، گەندەلېش سنوورى خۆى ھەيە ، سنوورىش بۇ ئەو كەسانەيە كە ريز لە خۇيان و مروفايەتى نانېت !!!